

الوحدة الإرتيرية للتغيير الديمقراطي Eritrean Unity for Democratic Change

ትዕግስቱ ዝወድአ ህዝቢ ካብዚ ዝኸፍእ እንታይ'ዩ ክመጽና? ናብ ምባል በጺሑ

ካብ ምንጭታት ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤስደሊ)

1. እቲ ምእንቲ ምሉእ ዘይጉዳል ነጻነቱን ሓርነቱን ከቢድ ዋጋን ረዚን መስዋእትነትን ዝኸፈለ ህዝቢ ኤርትራ ብሰንኪ'ቶም ካብ ሕቁፉ ዝተወልዱን ንጸረ ህዝቢ ፖለቲካዊ ስልጣን ዝበቐዑን መራሕቲ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ኣብ ትጽቢቱ ዘይነበረ ዝበጽሖ ለሎ ኣስካሓካሒ ዝኾነ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባውን ማሕበራውን ጭቆናታት ኣንገፍጊፍዎ ካብዚ ዝኸፍእ እንታይ'ዩ? ክመጽና ብዝብል ካብ ፍርሒ ተናጊፉ ኣብ ፈቆዶ ጎደናታት ዓው ኢሉ ዘማርረሉ ኩነታት ምብጽሖ ተገሊጹ። ብውጽኢት ናይቲ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዝተኸተሎ ኣዕናዊ ዝኾነ ፖሊስታትን ጸሕፊታትን ኩነት ጽልእታትን ህዝቢ ብዓቢኡ ውሕስነት ሂወቶም ዝሰኣኑ፡ ዕድል ትምህርቶም ዝጸልመተ፡ ቅሳነትን ፍትሕን ዝተሓረሙ ዕሽላት ደቁ ብብዝሒ ንስደት ዝውሕዝሉ፡ ኣብ ዕለታዊ መነባብሮኡ ወሰንቲ ዝኾኑ፡ ኩሉ-መዳያዊ ቀረብ፡ ኣገልግሎት ዝስተ ጽፋይ ማይ፡ ሕክምና፡ መብራህቲ፡ ቴለፎን፡ ኢንተርነት፡ ተነፊጉ ምህላወ ይፍለጥ።
2. እቲ ካብ ግዜ ንግዜ ተቐባልነቱ እናሃሰሰ ዝመጸን ብዝተፈላለየ መልክዕ ክግለጽ ዝኸእል ብርቱዕ ተቓውሞታት ከጋጥሞ ዝጸንሖን ብስም ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝፍለጥ፡ ንምሉእ ሃገር ዘዕኑ ዘሎ ኣዕናዊ ስትራተጂ ህግደፍ፡ ኣብ ህዝቢ ይኹን መንእሰያት ኤርትራ ካብቲ ቅድም ዝነበረ ዝያዳ ቁጠባታትን ነድርታትን ይፈጥር ምህላወ ተገሊጹ። ህዝብን መንእሰያትን ዘባ ደቡብን ዘባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕርን ንኣዕናዊ ሃገራዊ ኣገልግሎት ብግሉጽ ተቓውሞኦም ኣብ ዘስምዕሉ ደረጃ ከም ዝበጸሖ'ውን ተሓቢሩ። ብውጽኢት ናይቲ ዘጋጥም ዘሎ ከቢድ ተቓውሞታት፡ መበል 28 ዙር ሃገራዊ ኣገልግሎት እቲ ስርዓት ክንድ'ቲ ዝደልዮ ቁጽሪ ብዘይምርካቡ ኣብ ሻቕሎት ወዲቑ ምህላወ ይግለጽ። ብፍላይ'ውን ካብቶም ብክንደይ ጎስጓስን ምጉብዕባዕን ዝተረኸቡ መንእሰያት ኣብ ጥንቁልሓስ ዝተባህሉ ከባቢ ብዘጋጠመ ከቢድ ሓደጋ ምግልባጥ ኣውቶቡስ ሂወት ናይ 17 ዕሽላት ብምጥፍኡን ብርክት ዝበሉ ምቁሳሎምን ነቲ ተቓውሞታት ብዝያዳ ክንህር ምግባሩ'ውን ተሓቢሩ።
3. ውጽኢት ፈተናታት ላዕለዋይ ደረጃ ተመሃሮ ዘመናዊ ተክኖሎጂ ብዘፍረዩ መሳርሒታት ነፍሲ ወከፍ ተመሃራይ ኣብ ገዝኡ ኮይኑ ክንገርን ክስምዕን ዝኸእለሉ ኩነታት ከሎ፡ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ግን ኩሎም ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ፈተና ዝወሰዱ ተመሃሮ ላዕለዋይ ደረጃ ውጽኢቶም ንክፈልጡ ን05 መስከረም 2014 ናብ ሳዋ ክወርዱ ትእዛዝ ምምሕልላፉ፡ ኣብ መላእ ህዝቢ ኤርትራ እዚ መንግስቲ'ዚ እንታይ ክንኸውንዮ ዝደልዮና ዘሎ? ዝብል መረረታትን ቁጥባታትን ፈጠሩ ምህላወ ተሓቢሩ። እዚ ንህዝቢ ብሰንኪ'ቲ ስርዓት ኣጋጢሞም ዝርከብ ከቢድ ቁጠባዊ ቅልውላው ዘሕልፎ ዘሎ ክርፋሕ መነባብሮ ክይኣኸል፡ ንተወሳኺ ወጻኢታት ወይ ክሳራታት ዝዳርግ ፍጹም ሓልዮትን ሓላፍነትን ዝጎደሎ፡ ብድሕሪሉ ሕቡእ ኣጀንዳታት ዘለዎ ምጥባብ'ውን ተገሊጹ። ኣብዚ እዋንዚ መብዛሕቶም መንእሰያት ንኩሉ'ቲ ሸርሕታትን ተንኮላትን ናይቲ ስርዓት ኣዳርዮም ዝነቐሕሉ ኩነታት ብምህላወ፡ ገሊኦም ድሮ ንስደት መንገዶም ዝጸረጉ፡ ገሊኦም ድማ ባቲ ዝተወሰነሎም ዕለት ናብ ሳዋ ከም ዘይወርዱ ይግመት።
4. ኣብ ዘባ ደቡብ ብፍላይ ኣብ ከባቢ ደቀምሓረ፡ ሰገነይትን ዓዲ-ቀይሕን ዝርከቡ፡ እቶም ብዕድመ ዝደፍኡ ብረት ብሓይሊ ክዓጥቑ ዝተገደዱ ዕጡቓት መሊሻታት፡ ኣብ እርጋና ዕረፍትን እፎይታን ክንረኽብ ዝግብኣና ክንሱ ዕድሚኦም ዝኣኸሉ ደቕና ምምንጣልኩም ከይኣኸል፡ ኩሉ ሓዳርና ይኹን ናብራና ጠንጢና ብረት ክንዓጥቕን ኣብ በረኻ ብቁርን ኣሳሓይታን ዋርድያ ክንሓድርን ንግደደሉ ምክንያት ኣይህሉንዮ ብዝብል ተቓውሞታት የስምዑ ምህላዎም ተሓቢሩ። ብሰንኪ'ዚ ኣብ መንጎ ስራዕ ሰራዊትን መሊሻታትን ንሕና ብረት ሒዝና ኣለና ንስኹም'ውን ብረት ዓጢቕኩም ኣለኹም፡ ናብ ዝብል ከቢድ ምፍጣጥ ዝበጽሖሉ ኩነታት እናማዕበለ ይመጽእ ምህላወ ተገሊጹ።

5. እቲ ኣብ ቀረባ እዋን ብገባቲ ኢሳይያስ ምሉእ ጀነራል ተሸሊሙ፡ ንጀነራል ስብሐት ኤፍሬም ተኪኡ፡ ሚኒስትሪ ምክልኻል ኤርትራ ኮይኑ ዝተሾመ ፍሊጶስ ወ/ዮሃንስ ኣብ ኣስመራ ንዝርከብ ሚኒስትሪ ዜናን ሚኒስትሪ ምክልኻልን ብፍሉይ ሰራዊት ክሕሎ ምግባሩ ተገሊጹ። ብተወሳኺውን ኩሉ ኣብያተ-ጽሕፈታት ዘባታት ካብ ኣስመራ ወጺኡ ናብ ነፍሲ ወከፍ ከባቢ ምምሕዳሩ ክምለስ፡ መራሕቲ ዘባታት ካብ ቦትኣም ዝኾነ ይኹን ምንቅስቓስ ከይገብሩ ንኣዘዘቲ ሰራዊትን መራሕቲ ዘባታትን ብ11/08/2014 ጥብቂ መምርሒ ምምሕልላፉ ተሓቢሩ።

6. በቲ ኣብ ኤርትራ እናማዕበለ ዝመጸ ኣሰካፊ ፖሎቲካዊ ኩነታትን ኣብ ልዕሊ ዝተፈላለዩ መራሕቲ ህግደፍ ብሓዲሩ ዘሎ ብርቱዕ ቁጠባታትን ነድርታትን፡ ኣዘዘቲ ሰራዊት፡ ሓለፍቲ ስለያ፡ ምምሕዳር ዘባታት፡ ኣብ ልዕሊ ስድራ ቤቶም ብህዝቢ ይኹን መንእሰያት ሕነ ናይ ምፍዳይ ስጉምታታት ዝወሰድሉ ኩነታት ከይፈጥር ናብ ብርቱዕ ሰግኣትን ፍርሕን ዝወደቐሉ ኩነታት ነጊሱ ምህላዉ ተሓቢሩ። ካብ ሰግኣትን ፍርሕን ዝተበገሱ ብርክት ዝበሉ ኣዘዘቲ ሰራዊት፡ ሓለፍቲ ሃገራዊ ድሕነት፡ ምምሕዳር ዘባታት፡ ሓለፍቲ ሃገራዊ ድሕነትን ስለያን ውሕሰነት ስድራ-ቤቶም ንምርግጋጽ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ኩርንዓት ኤርትራ ንዝርከቡ ስድራ-ቤቶም ኣብ ኣስመራ ክሰፍሩ ይገብሩ ምህላዎም ተገሊጹ።

7. ብ15/08/2014 ኣብ ከባቢ ከሰላ ግርባ ዝተባህለ መደበር ስደተኛታት ካብ ዕዳጋ ስለስተ ስደተኛታት ኤርትራውያን ብረሻይዳ ክጭወዩ ብዝተገብረ ፈተነ፡ እቶም ክልተ ከምልጡ ከለዉ ሓደ ካብኣቶም ተወሲዶ ክሰብ እዚ ዕለትዚ መእተዊኡ ከም ዘይተፈልጠ ተሓቢሩ። ራሻይዳ ምስ ገለ ሕልኦም ዝዓረበን ዝሞተን ደላሎ ሰብ ዜጋታት ብምትሕብባር፡ ኣብ ምጭዋይ ስደተኛታት ኤርትራውያን ዝለዓለ ኢድ ዘለዎም ምጂኑ ይፍለጥ።

8. ኣብዚ እዋንዚ ኩሎም ዜጋታት ብፍላይውን መንእሰያት ኤርትራ ንፍቆዶ ኩርናዓት ዓለም ንስደት ዛሕዛሕ እናበሉ፡ ብውጽኢቱውን ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ብዘጋጥም ዘሎ ሕድሕድ ኩናት፡ ኣብ ባሕርታትን ምደረ-በዳታትን ኣዝዩ ንምእማኑ ዘጸግም ንመላእ ማ/ሰብ ዓለም ዘስካክክሕ ስቓይን ግፍዕታትን ጥራይ ዘይኮነስ፡ ኣብ ዕሽል ዝኾነ ዕድሚኣም ክቡር ሂወቶም ብጅምላ እናጠፍኦ ከሎ፡ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ግን ነዚ ንህዝቢ ናብ ክንደይ ንብዓት፡ ጓሂን ሓዘንን ዝዳርግ ዘሎ ዕለታዊ ተረኽቦታትዚ ብምዝንጋዕ፡ ከምኡውን ቅንጣብ ዜናዊ ኣቓልቦ ወይ ቆላሕታ ብምንፋግ ፌስቲቫል ቦለኛ፡ ፌስቲቫል ኣውሮጳ፡ ፌስቲቫል ኣስመራ፡ ፌስቲቫል ሳዋ.....ወዘተ ብዝብል በዓላት ምክያዱ ፍጹም ሓልዮትን ሓላፍነትን ህዝቢ ዘይብሉ ምጂኑ ዘረድእ ጨካንን ኣረሜናውን ተግባርዮ ክብሉ ብርክት ዝበሉ ምሁራት ኣረዲኦም።

ብተወሳኺውን እቶም ምሁራት ኣብዚ ህሞትዚ ንብዓት፡ መሪር ጓሂን ሓዘንን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ስድራ-ቤት ኤርትራ ዝኣተወሉ ኩነታት ነጊሱ ከሎ፡ ነቲ ንመላእ ማ/ሰብ ዓለም ዘደንጹ ዘሎ ከቢድ ስቓይን ጅምላዊ ህልቂትን ፍንጫሕ መስንገሊኦም ዝኾኑ ኣሕዋቶም ወይ ኣሓቶም ዕሽሽ ብምባል፡ ንገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብምድጋፍ፡ ኣብ ፈቆዶ ፌስቲቫላት ክዘሉን ክስዕስዑን ዝሓድሩ ዘለዉ፡ ሰብኣዊ ሕልንኦም ብምዕራብ ዜግነታዊ ሓላፍነቶም ዝዘንግዑ፡ ጽባሕ ቅድሚ ኩሉ ብስድራ-ቤቶም ካብኡ ሓሊፉውን ብህዝቢ ኤርትራ ብታሪኽ ዘሕትት ዓቢ በደል ይፍጽሙ ምህላዎም ገሊጸም። ሕጂውን ካብቲ ዝፍጽምዎ ዘለዉ ዓቢ ታሪኻዊ በደል ተቆጢቦም፡ ብቀዳምነት ንስድራ-ቤቶም፡ ኣሕዋቶምን ኣሓቶምን ብምድንጋጽ፡ ህዝቢ ኤርትራ ካብቲ ኣብ ልዕሊኡ ተደሪዑ ዘሎ ጸበባ ተናጊፉ ሰላምን ራህዋን ክጓናጸፍ ኣብ ጎኒ ፍትሓዊ ሕቶኡ ደው ክብሉ ጸዊዖም።

9. ኣብ ኣውራጃ ከሰላ ኣብ ከባቢ ዶብ ኤርትራን ሱዳንን ተዶኩና ትርከብ ዓዋድ ዝተባህለት ሓውሲ ከተማ ነጻ ዕዳጋ ክኸፈት ኣብ መንጎ ክልቲኡ ሃገራት ኤርትራን ሱዳንን ተበጺሑ ብዝነበረ ሓባራዊ

ስምምዕ፡ ብ15/08/2014 እምነ-መሰረት ተነቢሩ። ኣብቲ መኸፊቲ ናይቲ ነጻ ዕዳጋ ብወገን ሱዳን ሚኒስትሪ ወፍሪ ዝመርሖ ጉጅለ ተረኺቡ፡ እምነ-መሰረት ከንብር ከሎ፡ ወከልቲ ሃገራት ኩዌትን ቀጠርን ከም ዝተሳተፉ'ውን ተሓቢሩ። ኣብቲ መኸፊቲ ካብ መራሕቲ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ማንም ክሳተፍ ዘይምኽኣሉ፡ ናይ ዘይመሳተፊኦም ምክንያት ድማ፡ በቲ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ኣምላ 2014 ኣብ መንጎ ክልቲኦም ሃገራት ኢትዮጵያን ሱዳንን ዝተበጸሐ ዝዘፍ ሓባራዊ ወተሃደራዊ ስምምዕ ዝተፈጥረ ሕርፍንን ቁጠዕን ክኸውን ከም ዝኸእል ብቀረባ ንኩነታት ምብራቕ ኣፍሪቃ ዝኸታተሉ ተንተንቲ ፖሎቲካ ይገልጹ።

10. ኣብዚ ዝሓለፈ ሰሙን ኣብ ከባቢ መጎሎ ዝተባህለ ፍሉይ ቦታ ኣብ መንጎ ንስደት ዘምርሖ ዝነበሩ ካብ ኣባላት ሰራዊት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራን ሓለዋ ደባትን ብርቱዕ ምልውዋጥ ቶኽሲ ከምዘጋጠመ ተሓቢሩ። ኣብቲ ዝተገብረ ምልውዋጥ ቶኽሲ ካብቶም ዓሰርተ ሓደ ዝኾኑ ናብ ስደት ዘምርሖ ዝነበሩ ኣባላት ሰራዊት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ሓደ ሂወቱ ክሓልፍ ከሎ፡ ካብቶም ኣብ ሓለዋ ደባት ዝነጥፉ ወተሃደራት ከኣ ሰለስተ ከም ዝመቱ ተገሊጹ። ውሕሰነት ሂወቶም ይኹን መጻኢ ዕድሎም ጸልጊቱ ንስደት ንዘምርሖ መንእሰያት፡ መንግስቲ ኤርትራ ክርሸኑ ንሓለዋ ደባት ዝርከቡ ሓለፍትን ወተሃደራትን ትእዛዝ ምምሕልላፉ ይፍለጥ።
11. ስዑዲ ዓረብ ኣብ ገማግም ቀይሕ ባሕሪ ገለ ካብ ደሴታት ኤርትራ ክኸረ ምስ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ናብ ስምምዕ ምብጻሖ ተሓቢሩ። ዕላማ ናይዚ ስምምዕ'ዚ ድማ መንግስቲ ስዑዲ ነቲ ዲጋ ኣባይ ንምትዕንቓፍ ዝግበር ፈተነታት ንምሕጋዝ፡ ኣብ ኤርትራ መደበራት ግብጺ ንምግፋሕ፡ ብኢራን ንሃይማኖት ሺዓ ንምስፍሕፋሕ ዝግበር ጎስጓጎት ንምክትታል፡ ሓበሬታ ናይቲ ኣንጻር መንግስቲ የመን ዝነጥፍ ምንቅስቓስ ሓትዮን ዝተባህለ ብቀረባ ንምድህሳስ፡ ከምኡ'ውን ኣብ ወሽመጥ ዓረብ ልዕልነት ንምርግጋጽን ኣብ ምብራቕ ኣፍሪቃ ጽልዋታት ንምሕዳርን ዝግለመ ምዃኑ፡ ገለ ተንተንቲ ፖሎቲካ ይገልጹ።
12. ኣብዚ እዋንዚ ህዝቢ ኤርትራ መሪር ቁጠባዊ ቅልውላው እናሕለፈ ከሎ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብክንድ'ቲ ኣዝዩ እናተዳኸመ ዝመጸ ወተሃደራውን ስለያውን ዓቕምታቱ ዘፍቕዶ ነቲ ኣብ ኢትዮጵያ ተረጋጊጹ ዘሎ ሰላምን ልምዓትን ንምዝራግ ብሓፈሻ፡ ንዲጋ ኣባይ ንምትዕንቓፍ ድማ ብፍላይ ብርክት ዝበሉ ካብ ተቓዋምቲ ሸቓሎ ሕርሻ ኣምሲሉ ብኣውራጃ ገዳርፍ ኣቢሎም ንውሽጢ ኢትዮጵያ ክኣትዉ፡ ምሉእ ስለላውን ቁጠባውን ምትሕብባር ይገብር ምህላዉ ተሓቢሩ።

ቤት ጽሕፈት ዜናን ሓበሬታን
ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤሰደላ)
25 ነሐሴ 2014